

Sarajevo je od 27. do 29. septembra postalo centar evropskih zaštitara rijeka i boraca protiv hidroelektrana. Oko 250 ljudi iz preko 30 zemalja diskutovalo je o tome kako zaustaviti uništenje evropskih rijeka od izgradnje hidroelektrana, kako zaštititi posljednje slobodne riječne dragulje i kako obnoviti one koji su već uništeni.

Učesnici su formirali listu zahtjeva upućenih relevantnim donosiocima odluka u politici i industriji. U ovoj deklaraciji evropski zaštitari rijeka pozivaju Evropsku komisiju, Energetsku zajednicu, međunarodne banke i nacionalne vlade da prestanu promovisati i finansirati hidroenergetske projekte kao zelene i obnovljive izvore energije i da pooštre kriterijume za zaštitu životne sredine. Ovi zahtevi imaju za cilj da pomognu u uspješnoj implementaciji Okvirne direktive o vodama EU kako bi se rijeke vratile u dobro ekološko stanje do 2027. godine.

Danas su vodena staništa najugroženija na Zemlji, 81% populacija slatkovodnih organizama je nestalo na globalnom nivou - više nego u bilo kom drugom ekosistemu. Prema Evropskom birou za zaštitu životne sredine evropski vodeni putevi su degradirani do tačke gdje više ne mogu da se održe funkcionalni ekosistemi. Glavna prijetnja zdravlju rijeke je masovna izgradnja hidroelektrana, pod okriljem zelene energije i metodama finansiranja kao što su feed-in tarife. U EU registrovano je 25.000 hidroelektrana, prema EEB. Ova cifra ne uključuje male hidroelektrane što znači da je stvarna cifra mnogo veća. Skoro dvije trećine evropskih rijeka su u lošem ekološkom stanju.

“Moramo zaustaviti masovnu izgradnju hidroelektrana. Evropske rijeke već dugo plaćaju naš životni stil. Posljednje netaknute rijeke moraju ostati slobodne“, izjavio je Ulrich Eichelmann, direktor organizacije Riverwatch.

Hidroelektrane ne samo da u osnovi uništavaju biodiverzitet riječnih staništa, već i dinamičnu rijeku pretvaraju u monotono stagnantno vodeno tijelo. Hidroenergija nije čak ni ugljen-neutralni izvor energije jer su rezervoari hidroelektrana glavni izvor emisije gasova staklene bašte. Pored toga, brane imaju i teške društvene troškove. U svijetu, između 500 i 750 miliona ljudi pati od direktnih ili indirektnih uticaja brana.

“Hidroelektrana je destruktivna, zastarjela tehnologija koja se danas može lako zamijeniti savremenim obnovljivim izvorima energije, poput solarne energije“, izjavila je Nataša Crnković, predsjednica organizacije Centar za životnu sredinu.

Srećom, u Evropi postoji jedan region koji još uvek ima slobodne rijeke - Balkan. Međutim, čak su i ovi posljednji dragulji pod velikom prijetnjom od planova za oko 2.800 novih hidroelektrana. Sa ciljem donošenja zajedničkog stava prema ovim projektima održan je prvi samit o rijekama Evrope u Sarajevu. Počevši od ove godine, samit će se održavati svake dvije godine u drugom regionu u Evropi. Naredni samit biće održan u Portugalu u 2020.

godini.

Prvi samit o rijekama Evrope organizovan je od strane organizacija Riverwatch iz Austrije i Centra za životnu sredinu iz Bosne i Hercegovine u okviru novoformiranog saveza organizacija koje imaju za cilj očuvanje evropskih rijeka i zaustavljanje izgradnje hidroelektrana. Ove organizacije su Riverwatch, EuroNatur, WWF Adria, Wetlands International i Rios livres .

Izvor: czzs.org